

[Rosing.]

behøvet for en bedre uddannelse stadig stort og vil ikke blive mindre, når de store årgange om få år invaderer de grønlandske klasseværelser, som i forvejen er overbelastet og overfyldt.

Udviklingen i det store perspektiv kan nu ikke længere fortsættes uden en ny økonomisk indsats i bestræbelserne for at koncentrere befolkningen, uden yderligere udbygning af erhvervene i almindelighed og fiskeriproduktionen i særdeleshed samt uden skabelse af bedre finansieringsmuligheder for erhvervene.

Som bekendt er et af de største mål i Grønlandspolitikken det, at Grønlands spredte befolkning koncentrerer på færre steder, således at hele administrationen, vareforsyningen og produktionen vil kunne blive billigere og enklere og sådan, at befolkningen får adgang til en bedre undervisning, uddannelse og oplysning og samtidig kan nyde de kulturgoder, der almindeligvis findes på de steder, hvor større befolknings-tal findes.

For enhver må det være klart, at det er en forkert fremgangsmåde at råde de små pladers befolkning til at flytte til et andet sted uden først at sørge for, at erhvervsapparatet på tilflytningsstedet er i orden, således at tilflyttere, som sædvanligvis ikke har nogen låneforpligtelser på deres hjemsted, lettere kan klare afbetalingen af den nye og kostbare bolig, som de ved flytningen kommer ind i.

Det skal ikke være nogen hemmelighed, at mange grønlandske familier for tiden har ret store restancer i afbetaling af husbygning- og erhvervslån, bl. a. fordi hovederhvervet, fiskeriet, som i øjeblikket og de allerfleste steder hviler på en enkelt fisk — torsken — med ustabil forekomst, ikke for længst er omlagt til en industriproduktion, der kan modtage alle andre forhåndenværende fiskearter.

Foruden udvidelsen af rejefabrikken i Christianshåb og opførelsen af en tilsvarende i Jakobshavn, som for begges ved-

kommende kun vil fungere det halve af året, vil der efter den sidste år vedtagne lov om industrialisering af fiskerierhvervet om 5-6 år blive færdiggjort to filet- og frysefabrikker henholdsvis i Frederikshåb og Godthåb, for hvilken sidstnævntes vedkommende man har rejst spørgsmålet om at erstatte den i den vedtagne lov fuldstændige statsfinansiering med eventuel indsættelse af dansk-grønlandsk og færøsk finansiering i foretagendet. Det initiativ, der fra den kgl. grønlandske handels side er taget, er sikkert det første skridt mod privatfinansieringstankens realisation og mod fremtidens finansieringsmåde, men på nuværende tidspunkt vil jeg — til trods for min sympati for tanken — understrege nødvendigheden af, at det er statens pligt i første omgang at udbygge hovederhvervet ved anlæggelse af fabrikker, sådan som den vedtagne lov foreskriver. Vi selv har ingen midler til så store investeringer; dansk kendskab til Grønland og mulighederne deroppe er for ringe til, at der på nuværende tidspunkt kan indsættes kapital til så fjerne og usikre foretagender. Den indsats, regeringen har startet, er et nødvendigt led både til løsning af flere grønlandske problemer og til konstatering af foreliggende muligheder. Man må jo gå ud fra, at de kommende fabrikker med tiden eventuelt helt kan overgå på private hænder. Men dersom det alligevel skulle vise sig, at en dansk-grønlandsk sammenslutning ville anlægge en filet- og frysefabrik et andet sted end de i loven udpegede steder, vil jeg give det min fulde støtte.

I relation til ønsket om en koncentration af befolkningen i større mål end hidtil og samtidig med industrialiseringen af fiskerierhvervet er den tanke mig ikke fjern, at der i forståelse med de bevilligende myndigheder kunne ske en koncentration af de kommende anlægsbevillinger et par år, således at de allerfleste af bevillingerne tilfaldt de få steder, hvor erhvervsapparatet er udbygget eller udbygges. Kun på den måde bliver det muligt at udbygge skoler,